

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji D. a Mgr. Zdeňka Lehovce ve věci

žalobce: **Společenství vlastníků Suchý vršek 2111**, IČO 29153611
sídlem Suchý vršek 2111/22, Praha 5
zast. advokátkou Mgr. Renatou Hrdličkovou Fíkovou
sídlem Neustupného 1834/18, Praha 5

proti
žalované: **M. K.**, nar. xxx
bytem xxx
zast. zmocněncem Mgr. Ing. Vlastimilem M.
bytem xxx

o zaplacení 84 012 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 17. května 2018, č.j. 26 C 274/2016-157, opraveného usnesením ze dne 11. prosince 2019, č.j. 26 C 274/2016-229,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se **mění** tak, že se žaloba o zaplacení částky 84 012 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 24. 12. 2015 do zaplacení **zamítá** .

II. Žalobce je povinen zaplatit žalované do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně částkou 33 600 Kč a na náhradu nákladů odvolacího řízení 11 551 Kč.

Odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 17. května 2018, č.j. 26 C 274/2016-157, (I.) uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 84 012 Kč s příslušenstvím a (II.) k rukám jeho advokátky mu nahradit náklady řízení 49 825 Kč.
2. Žalobce se domáhal přiznání žalované částky jako náhrady škody, kterou utrpěl, když musel zaplatit náklady dezinfekce domu, který byl zamořen štěnicemi, zdrojem jejichž rozšíření byl byt žalované. Žalované kladl za vinu, že zamoření bytu štěnicemi ihned nenahlásila a nijak je neřešila, čímž zanedbala svou obecnou prevenční povinnost předcházet škodám; poukázal též na stanovky SVJ, které ukládají vlastníkům jednotek nejen povinnost zdržet se jednání, které by zasahovalo do práv ostatních členů SVJ, ale i povinnost odstranit na svůj náklad závady a jiná poškození, která způsobí vlastník nebo osoby, které jednotku užívají, na jiných jednotkách nebo na společných částech domu. Žalovaná se žalobě bránila s poukazem na to, že byt koupila s tím, že smluvně zaručené právo v něm bydlet měl pan K., ona byt neužívala; proto také namítla nedostatek své pasivní legitimace. Dále namítla nedostatek aktivní legitimace žalobce, poukávající na to, že současný zákon o zdraví lidu, ukládající povinnost dezinfekce SVJ, nedefinuje (na rozdíl od předpisů dřívějších) štěnici jako škodlivého a epidemiologicky významného živočicha. Zpochybnula též kompetenci a oprávnění p. R. označit zdrojový byt, s poukazem na to, že společnost Derator, která prováděla první zásah, takovou informaci nevyslovila. Namítla též, že obyvatel bytu p. K., p. Š. a p. K. oznámili výskyt štěnic p. D., předsedkyni SVJ, již na jaře 2015, a sami likvidovali hmyz pomocí postřiku přípravky proti lezoucímu hmyzu, a to včetně stoupaček.
3. Soud I. stupně žalobě vyhověl s odůvodněním, že aktivní legitimace žalobce plyne z § 57 zákona o ochraně veřejného zdraví, zamoření domu štěnicemi bylo prokázáno vícero důkazy a vynaložení částek na dezinfekci v celkové výši 84 012 Kč žalobce prokázal rovněž. Odpovědnost žalované za takto vzniklou škodu odůvodnil § 2914, 2910 a 2911 o.z. (obecná odpovědnost za škodu) s tím, že výskyt štěnic v bytě byl zjištěn již v březnu 2015 panem K. a p. Š., kterým p. V. zajistila Biolit k ošetření bytu, navíc od p. K. to věděl i p. H., který pro žalovanou zajišťoval správu bytu; přesto žalovaná jako vlastníka bytu zamoření bytu štěnicemi nijak neřešila, ani je nenahlásila žalobci, v důsledku čehož došlo postupně k masivnímu zamoření dalších bytů v domě a společných prostor. Dovedl, že tímto porušením své obecné prevenční povinnosti předcházet hrozícím škodám a také povinností uložených jí stanovami zapříčinila žalovaná škodu ve výši žalované částky (souhrn úhrad za dezinfekci).
4. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání, jímž soudu vytkla neúplně zjištěný skutkový stav jako důsledek opominutí jí navrženého důkazu (posudek znalce) a nesprávné právní posouzení věci. Předně namítla, že neporušila povinnost zakotvenou v čl. XIV. odst. 2 písm. f/ stanov SVJ, neboť bytovou jednotku s nikým neužívala. Dále zdůraznila, že výskyt štěnic není důsledkem zanedbání hygieny (vyskytují se i v hotelech vysoké úrovně), že nájemníci bytu výskyt štěnic nahlásili p. D. a provedli běžnou ochrannou dezinfekci přípravkem Biolit. Poukázala též na to, že štěnice nemohly putovat domem, aniž by to zaznamenal někdo další, a měly-li být v domě již od r. 2014, nemohl si toho nikdo nepovšimnout; nemohly se tedy nepozorovaně rozšířit do celého domu. Teoretické úvahy p. R., že se štěnice rozšířily z bytu č. xxx nebo z nábytku umístěného na balkóně, označila za nepodložené, přičemž vyjádřila přesvědčení, že znalecký posudek by to bez pochyby vyvrátil. Znovu zdůraznila námitku nedostatku aktivní legitimace žalobce s poukazem na to, že zatímco vyhl. Ministerstva zdravotnictví a spravedlnosti č. 46/1966 Sb. výslovně zahrnovala štěnice do kategorie obtížného nebo epidemiologicky závažného hmyzu (§ 37) a podobně vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 106/1953 Ú.l. je označila za škodlivé živočichy, zákon č. 258/2000 Sb. nedefinuje, a to ani demonstrativně, co je „škodlivý a epidemiologicky významný členovec, hlodavec a další živočich“, a s ohledem na dikci zákona musejí být tyto přívlasky splněny kumulativně, přičemž štěnice není škodlivá ani epidemiologicky významná. SVJ je tedy zákonem povoláno pouze k zásahu ve společných prostorách domu, zatímco dezinfekci bytů mají provádět jejich vlastníci

sami. Zpochybnila také vztah příčinné souvislosti s poukazem na to, že nájemníci bytu provedli jeho ošetření Biolitem a při provedení speciální dezinfekce poskytli žalobci součinnost. Žalovaná tedy nevyvolala rozšíření štěnic v domě, neboť k tomu došlo podstatně dříve, než se o tom dozvěděla; poté však zahájila kroky k jejich odstranění. S důrazem na to, že nemá povinnost zajistit speciální ochrannou dezinfekci a že štěnice není podle zákona škodlivý a epidemiologicky významný členovec, akcentovala nedostatek své pasivní legitimace v této věci. S tím navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a žalobu zamítl.

5. K odvolání žalované se vyjádřil žalobce a uvedl, že nenahlášený a dlouhodobě nijak neřešený výskyt štěnic ze strany vlastníka bytu, jehož důsledkem je rozšíření hmyzu do ostatních jednotek, je nepochybně porušením čl. XIV odst. 2 písm. e/ a f/ stanov. Sděлил, že nahlášení výskytu štěnic obyvateli bytu p. D. již v březnu 2015 nebylo prokázáno, naopak bylo vyvráceno svědky z výboru SVJ a jejich čestnými prohlášeními, nadto výskyt štěnic v předmětném bytě již nejméně 12 měsíců před zásahem vyplývá z písemného prohlášení firmy Derator. Tvrzení, že obyvatelé bytu použili postřik Biolitem, označil za neprokazatelné a irrelevantní, stejně jako domněnku, že štěnic šířících se po domě by si musel někdo všimnout. Uvedl, že obyvatelé bytu si štěnic všimli v létě 2015, když byl zdrojový byt prázdný a štěnice se šířily dál z nábytku umístěného na balkóně a hledaly nové hostitele. Vyjádřil přesvědčení, že je aktivně legitimován podle § 57 zákona o ochraně veřejného zdraví, ale i kdyby tomu tak nebylo, je nositelem pohledávek vlastníků – členů SVJ, neboť pro případ pochybností o jeho legitimaci uzavřeli dohodu o postoupení pohledávek, kterou může obratem doložit. Namítl, že pro posouzení věci není důležité, kdy se žalovaná dozvěděla o výskytu škody, neboť škoda je způsobena i nedbalostně, a fakt, že žalovaná v bytě nebydlela, ji odpovědnosti nezbavuje. Vyjádřil nesouhlas s argumentací žalované k § 57 zákona o ochraně veřejného zdraví, s tím, že byt tento zákon nedefinuje, které živočichy má takto na mysli, nelze pochybovat o tom, že štěnice je škodlivý a epidemiologicky významný živočich, neboť se živí lidskou krví a na její bodnutí má řada lidí alergii. Závěrem proto zdůraznil, že žalovaná zanedbala prevenci, když výskyt štěnic v bytě neohlásila mnoho měsíců, ač o ní musela nebo měla vědět, čímž způsobila rozšíření hmyzu do celého domu a exponenciální nárůst nákladů na jejich vyhubení. Navrhl proto potvrzení napadeného rozsudku a požádal o náhradu nákladů odvolacího řízení.
6. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno osobou k tomu oprávněnou a včas, přezkoumal v rozsahu odvolání napadený rozsudek i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, 212a o.s.ř.). Dospěl k závěru, že odvolání žalované je opodstatněné, byt' ne v plném rozsahu jeho argumentace.
7. Argument, že společenství vlastníků není v této věci aktivně legitimováno, nepovažuje odvolací soud za důvodný. Byt' je pravdou, že zákon č. 258/2000 Sb. nedefinuje ani demonstrativně neuvádí, co je třeba rozumět pojmem „škodlivý a epidemiologicky významný členovec, hlodavec a další živočich“, nelze rozumně uvažovat o tom, že by do této kategorie nespádala štěnice, tedy hmyz živící se lidskou krví, již získává kousnutím a sáním přímo na člověku, schopný zamořit celé stavby. Formalistický výklad zákona, jaký v této věci zaujala a trvala na něm žalovaná, není namístě, neboť nelze pochybovat o tom, že zamoření obytného domu štěnicemi je pro zdraví lidí, k jehož ochraně směřuje zákon č. 258/2000 Sb., nepochybně škodlivé. Úprava § 57 téhož zákona zjevně vychází z faktu, že aby měl dezinfekční zásah žádoucí efekt, je nutno zajistit jej pro celý objekt najednou. Separátní ošetření společných prostor zajištěné společenstvím vlastníků by se zjevně míjelo účinkem, neboť – jak bylo v řízení prokázáno (ale podle názoru odvolacího soudu je taková logika věci zřejmá i osobě průměrného rozumu) – štěnice je hmyz, jehož šíření objektem v podstatě nelze dostat pod kontrolu, tím méně pak zastavit, není-li dezinfekce realizována účinným způsobem v celém domě.
8. Na druhou stranu nelze souhlasit s názorem žalobce v tom, že odpovědnost za škodu vzniklou vynaložením nákladů na dezinfekci nese žalovaná. Poukaz na povinnost zakotvenou v čl. XIV. odst. 2 písm. f/ stanov žalobce je nepřipadný; toto ustanovení bylo žalobcem citováno neúplně,

byla vynechána jeho podstatná část hovořící o tom, že se jedná o škodu, kterou způsobil vlastník jednotky (člen SVJ) nebo ti, kdo s ním jednotku užívají. Žalovaná se žalobě bránila s tím, že jednotku koupila s tím, že právo ji užívat měla smluvně zajištěno jiná osoba, která takto jednotku užívala, a to nikoli s žalovanou. Opak prokázán (a ani tvrzen) nebyl. Závěr soudu I. stupně, že žalovaná „zamoření bytu č. xxx štěnicemi žalobci nenahlásila ani je nijak neřešila, čímž zanedbala svou obecnou preventivní povinnost předcházet hrožícím škodám“, je povrchním převzetím žalobních tvrzení; není však podložen konkrétním zjištěním o tom, že žalovaná zaviněným způsobem porušila nějakou svou právní povinnost (a jakou konkrétně).

9. Žalobce v této souvislosti zdůraznil, že není důležité, kdy se žalovaná dozvěděla o výskytu škody, neboť „škoda je způsobena i nedbalostně, a fakt, že žalovaná v bytě nebydlela, ji odpovědnosti nezbujuje“. S tím nelze souhlasit. Zákon totiž nekoncepčuje odpovědnost fyzické osoby za škodu způsobenou v běžném životě jako odpovědnost objektivní. Odpovědnost za nedbalost není totéž co objektivní odpovědnost. Také soud I. stupně pochybil, pokud (odst. 11 odůvodnění rozsudku) konstatoval, že zákonnými předpoklady pro vznik obecné odpovědnosti za škodu jsou jednání či opomenutí, které je v rozporu s právními předpisy (rozpor mezi tím, jak příslušná osoba jednala, popř. opomenula jednat, a jak jednat měla, aby dostála povinnosti uložené jí právním předpisem), vznik škody a vztah příčinné souvislosti mezi nimi. Stranou jeho pozornosti při tom zůstala ještě jedna zásadně relevantní okolnost, kterou je zavinění. Nekoncepčuje-li zákon odpovědnost za škodu výslovně jako odpovědnost objektivní – tj. odpovědnost, která nastává bez ohledu na zavinění – musí být škodní jednání *zaviněné*, aby bylo způsobilé přivodit následek v podobě odpovědnosti za škodu. Tvrzená odpovědnost žalované za porušení obecné preventivní povinnosti však pod zákonem stanovené případy objektivní odpovědnosti (odpovědnosti nezávislé na zavinění) nepatří.
10. Žalobce zdůraznil, že žalovaná zanedbala preventivní povinnost, když výskyt štěnic v bytě mnoho měsíců neohlásila, ačkoliv o něm *musela* nebo *měla* vědět. To je však pouhá spekulace, na níž závěr o odpovědnosti žalované za vynaložení nákladů na dezinfekci domu spravedlivě založit nelze. Nikdo netvrdil, tím spíše neprokazoval, kdy skutečně a jak konkrétně se měla žalovaná o výskytu štěnic v bytě dozvědět – tím spíše pak ne o tak masivním výskytu, který by měla nahlásit SVJ, popř. začít řešit i osobně. Naopak, z provedeného dokazování vyplynulo, že žalovaná o něm informována nebyla – situaci řešili obyvatelé bytu č. 15 i bytů ostatních svépomocí, posléze pak za účasti SVJ, které po zjištění, že se lokální opatření míjejí účinkem, oslovilo odborné firmy. Fakt, že žalovaná bytovou jednotku vlastnila, z ní nečiní osobu objektivně odpovědnou za vše, co v souvislosti s jednotkou nastane. Prokázáno bylo, že jednotku koupila s nájemníkem, který v ní bydlel již několik let a měl tam bydlet do r. 2017. Nikdo netvrdil, tím spíše ani neprokazoval, že s p. K. byly v minulosti takové problémy, které by byly měly vést žalovanou k pravidelným kontrolám stavu jednotky; správu jednotky měl na starosti i po její koupi žalovanou Ivan H., který slyšen jako svědek vypovídal o tom, jak byl obyvatelům jednotky nápomocen při řešení problému se štěnicemi, ale také, že žalovanou o tom nijak neinformoval.
11. Vzhledem k výše vysvětlenému nelze než uzavřít, že nebylo prokázáno zaviněné jednání žalované, jímž by porušila svou obecnou preventivní povinnost, a nebylo zjištěno (postaveno najisto) ani jiné jí zaviněné porušení jiných právních předpisů či stanov SVJ. Odvolací soud proto neshledává právní důvod, proč by měla žalovaná zaplatit žalobci k náhradě škody žalovanou částku s příslušenstvím. Meritorní výrok rozsudku (I.) proto podle § 220 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. změnil tak, že se žaloba zamítá.
12. Protože odvolací soud změnil rozhodnutí o věci samé, podle § 224 odst. 2 o.s.ř. rozhodl nově o nákladech řízení před soudem I. stupně a o náhradě nákladů odvolacího řízení. Žalovaná, která byla ve věci úspěšnou, má vůči žalobci právo na náhradu nákladů řízení, které vynaložila v souvislosti s obranou proti žalobě před soudy obou stupňů.

13. Před soudem I. stupně se jedná o náhradu za 7 úkonů právní služby: převzetí a přípravu zastoupení, odpor proti platebnímu rozkazu (náklady na odůvodnění odporu zaslané soudu zvláště nelze považovat za náklady účelně vynaložené), účast při jednání 22. 11. 2017, podání ve věci samé z 22. 12. 2017, účast při jednání dne 25. 4. 2018 delším dvou hodin a účast při jednání 10. 5. 2018 – odměna z pcta 84 012 Kč činí 4 500 Kč, ke každému z úkonů náleží paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč, celkem tedy 33 600 Kč.
14. Před soudem II. stupně byla po předchozím odvolání plné moci tato dne 17. 8. 2018 udělena znovu, avšak takto vzniklé náklady na (nové) převzetí věci a přípravu zastoupení nelze považovat za náklady účelně vynaložené, jejich náhrada proto žalované nenáleží. Má však právo na náhradu nákladů za učiněné úkony právní služby – sepis odvolání proti rozsudku a posléze sepis odvolání proti usnesení o odmítnutí odvolání pro opožděnost s jeho odůvodněním (50 %); za doplnění tohoto druhého odvolání, které bylo učiněno dalším podáním, avšak téhož dne, zvláště odměnu přiznat nelze, neboť se nejedná o účelně vynaložené náklady, když tato dvě podání mohla být učiněna současně. Odměna za právní službu tedy činí 6 750 Kč, k ní náleží dvakrát paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč a také částka 4 201 Kč zaplacená jako soudní poplatek z odvolání. Náklady odvolacího řízení tak činí celkem 11 551 Kč.
15. Protože Mgr. Ing. Vlastimil M. má aktuálně pozastaven výkon advokacie, nebyla povinnost žalobce k náhradě nákladů řízení žalované adresována podle § 149 odst. 1 o.s.ř. k rukám jejího zástupce, ale přímo žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dovolání, které je přípustné jen tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Praha 28. května 2020

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu